

Волинець Віталій Вікторович – старший науковий співробітник Міжвідомчого науково-дослідного центру з проблем боротьби з організованою злочинністю при Раді національної безпеки і оборони України

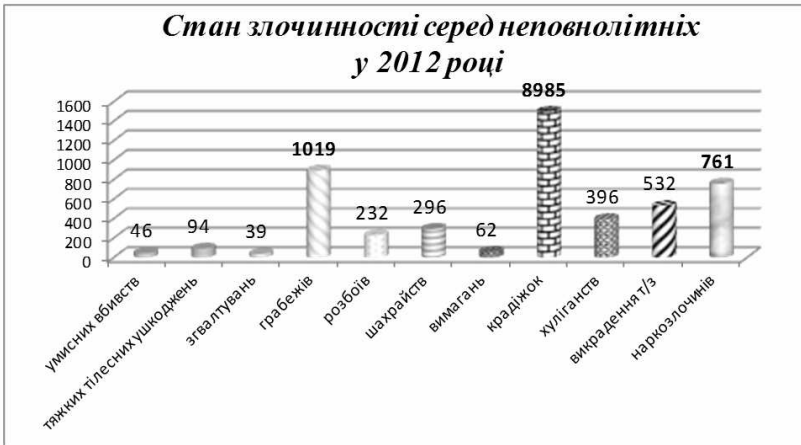
Профілактика дитячої та підліткової злочинності органами внутрішніх справ, як складова протидії організованим злочинності (передовий досвід)

Статтю присвячено проблемі злочинності неповнолітніх і впливу на неї “дорослої” організованої злочинності. Наведено статистичні дані щодо стану злочинності в Україні серед дітей і підлітків за 2012 рік. Розглянуто окремі проблемні питання, які є актуальними і потребують вирішення. Запропоновано звернутися до міжнародного передового досвіду з метою вирішення нагальних проблем.

Ключові слова: організована злочинність, дитина, підліток, комендантська година, національна безпека, наркоситуація, міжнародний досвід.

Постановка проблеми. Негативний вплив організованої злочинності на суспільство, її поєднання з органами державної влади становлять реальні загрози національній безпеці України [1].

Занепокоєння викликає і стан злочинності серед дітей та підлітків, і посилення впливу на неї з боку “дорослої” організованої злочинності. Статистичні дані МВС України за 10 місяців минулого року свідчать, що органами внутрішніх справ було порушено 13 тис. 383 злочини, вчинені неповнолітніми, з яких 6 тис. 642 тяжкі та особливо тяжкі. Серед них найбільше було вчинено крадіжок – 8 985, грабежів – 1 019, злочинів, учинених у сфері незаконного обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів – 761 [2] (табл. 1).

З початку 2013 року на обліку в міліції знаходиться 14 213 неповнолітніх осіб. З них 14 036 віком від 11 до 18 років. Було встановлено, що 2 891 дитина вже хоча б один раз спробувала вживати алкогольні напої, наркотичні засоби, психотропні речовини та одурманюючі засоби [3]. Вживання алкогольних напоїв, наркотиків та одурманюючих речовин безпосередньо впливає на вчинення тяжких злочинів і адміністративних проступків й прискорює деградацію особистості особливо серед молоді.

Органами внутрішніх справ у січні 2013 року було виявлено 59 злочинних угруповань, до складу яких входили діти [2]. Причин, які можуть слугувати втягненню неповнолітніх до злочинних угруповань, досить багато, але основним, на наш погляд, є той факт, що злочинці, користуючись тим, що підліток є беззахисним і довірливим, прямо чи за допомогою обману примушують їх вчинювати протиправні дії. В свою чергу, молодь, через моральну нестійкість і соціальну незрілість, брак життєвого досвіду завжди підвладна впливам: конструктивним просоціальним чи деструктивним антисоціальним [4].

Отже, проблема підліткової і дитячої злочинності є досить актуальною в умовах сьогодення та потребує подальшого вивчення. Органи внутрішніх справ повинні невпинно вивчати, аналізувати та використовувати передовий досвід зарубіжних країн у сфері профілактики дитячої та підліткової злочинності.

Стан дослідження. Питання підліткової злочинності в аспекті кримінології досліджувалось у роботах відомих вітчизняних і зарубіжних науковців, зокрема: Р. М. Абизова, О. А. Безуглого, Ю. М. Антоняна, Ю. Д. Блувштейна, Б. М. Головкина, А. І. Долгова, І. О. Двойменного, Н. П. Дубіні-

ної, І. М. Жерносекова, К. Е. Ігошева, І. І. Карпця, В. І. Кудрявцева, Г. М. Міньковського, А. М. Яковлева та інших.

Виклад основного матеріалу. Як свідчить сучасна ситуація в світі, соціально-економічна криза супроводжується зростанням бездуховності, відбувається процес руйнації моралі у молоді. Насаджується цинізм, безсоромність, егоїзм, знецінюються такі чесноти як честь і гідність. Відбувається процес руйнування особистості, збільшення жорстокості, поширення девіантної поведінки дітей та підлітків, як наслідок, зростання підліткової злочинності, а з часом і трансформація її на організовану – дорослу злочинність.

Дослідження науковців за даною тематикою свідчать: в Україні спостерігається зростання підліткової злочинності, зміцнюються її зв'язки з організованою злочинністю, що загрожує як соціальній бідності населення, так і невпинному зростанню криміногенної обстановки. Слід зазначити, що значна частина злочинців скоює свій перший злочин саме в підлітковому віці.

Разом з тим, усе частіше в ЗМІ, на телебаченні, в мережі Інтернет оприлюднюються відомості, коли діти і підлітки стають об'єктами злочинів, їх викрадають, перепродують, змушують жебракувати, сексуально розбещують, калічать, чинять насильство лише з однією метою отримання прибутків, які так чи інакше будуть спрямовані на потреби організованої злочинності.

Іншим негативним фактором є те, що внаслідок значного безробіття, відсутності фінансових засобів для життя, низького культурного та освітнього рівня, деякі батьки намагаються позбутися своїх рідних дітей, віддати їх, продати або навіть убити. І, якщо перший із способів за своїм характером є менш небезпечним за наслідками, то другий та третій способи – вкрай небезпечні для дитини, оскільки несуть у собі як фізичні, так і душевні втрати. Так само і посадові особи спеціалізованих закладів освіти, які відповідають за життя, здоров'я та освіти дітей, нерідко стають співучасниками злочинів, що вчиняються відносно неповнолітніх. Задля наживи вихователі не гребують пропозиціями “посприятити” в усиновленні сиріт як потенційним усиновителям, так і особам з сумнівною репутацією. Щодо ситуації з іноземними усиновителями, тут варто зазначити, що іноземці-усиновителі – це батьки, які насправді можуть переслідувати при усиновленні іноземної дитини кілька цілей. Перша – благородна – дати дитині нову сім'ю, піклуватися про неї та діяти в її інтересах, інша – це отримання від країни – резидента різного роду привілеїв, як грошової допомоги на кожну дитину, в тому числі й усиновлену, так і звільнення від оподаткування. Існують випадки, коли сироту всиновлюють іноземці з багатодітних родин, у яких вже є чужі діти. Ставлення до усиновлених дітей у таких родинах, як правило, негативне. Такі діти можуть використовуватися для виконання різного роду роботи, у тому числі й кримінального характеру. Так,

у Румунії та Угорщині дітей з багатодітних сімей батьки змушують торгувати дрібним товаром, жебракувати, вчиняти крадіжки та інше. Інша ситуація у Норвегії, де законодавством передбачено, що батьки будь-якої дитини щомісячно отримують від держави грошову допомогу на її утримання, яка дозволяє їм фактично не працювати, проте, якщо в органах опіки стане відомий факт про неналежне виховання чи забезпечення дитини з боку батьків або піклувальників, така дитина доволі швидко може опинитися в державних закладах опіки і піклування, а батьки позбудуться права на дитину і передбачені пільги на її утримання. Тобто, маючи на вихованні своїх чи прийомних дітей, норвежці змушені пильно виконувати всі вимоги державних контролюючих органів.

Поряд з незаконним усиновленням, трапляються випадки, коли й законні усиновителі калічать або вбивають прийомних дітей. Так, набула громадського і міжнародного резонансу справа малолітнього хлопчика з Росії Дмитра Яковлева, який загинув по вині американських усиновителів у 2008 році. Суть справи полягала в тому, що прийомний батько хлопчика забув сина в зачиненому автомобілі на дев'ять годин, коли температура повітря становила більше 30 градусів тепла. Внаслідок тривалого перебування на сонці в автомобілі дитина померла. За законодавством США усиновителю загрожувало 10 років ув'язнення, але американський суд виправдав його, звільнивши від покарання [5]. Рішення суду набуло значного розголосу та незадоволення з боку міжнародної громадськості та влади Росії. Президент Російської Федерації В. В. Путін за поданням депутатів Державної думи Росії підписав відповідний закон про введення санкцій проти громадян США, винних у злочинах проти громадян Росії, який вступив у дію 1 січня 2013 року [6]. Не дивлячись на те, що Закон було піддано критиці, прийняття його є важливим для забезпечення прав дітей у Росії. Прийняття подібного закону в Україні, на наш погляд, було б також позитивно оцінене світовою громадськістю.

Відповідно до чинного законодавства України, правове становище дітей в Україні регулюється нормами цивільного, сімейного, а також трудового і кримінального права, цивільного процесуального та кримінально-процесуального права і законами України “Про забезпечення організаційно-правових умов соціального захисту дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування” [7], “Про основи соціального захисту бездомних осіб і безпритульних дітей” [8], “Про сприяння соціальному становленню та розвитку молоді України” [9], “Про соціальну роботу з сім'ями, дітьми та молоддю” [10], Декларацією “Про загальні засади державної молодіжної політики в Україні” [11], Державною цільовою соціальною програмою “Молодь України” на 2009–2015 роки [12]. Зміст перелічених законодавчих актів свідчить про те, що головним суб'єктом реалізації молодіжної політики є держава. Але об'єктивно органи державної влади не можуть

ефективно вплинути на ситуацію з молоддю в Україні, що є негативним фактором у діяльності державних і громадських інституцій. Змінити ситуацію можна лише шляхом переходу від політики намірів до політики дій, своєчасного виявлення і вирішення актуальних проблем адаптації молоді до сучасних умов суспільного життя.

В Україні склалася вкрай важка ситуація щодо кола споживачів наркотиків. З кожним роком зростає кількість молодих людей, втягнутих до наркобізнесу. До розповсюдження наркотичних засобів залучаються не тільки повнолітні громадяни, а й підлітки, які розповсюджують їх у найбільш сприятливому середовищі – серед однолітків. Самими популярними місцями для продажу наркотиків є дискотеки, школи, професійно-технічні училища, коледжі та ліцеї, де дорослі – вчителі, вихователі та батьки не достатньо слідкують за поведінкою дітей [13].

Так, згідно з дослідженнями Міністерства охорони здоров'я України щодо поширеності вживання наркотиків серед населення у 2012 році, було встановлено, що 16 % шкільної молоді віком від 15 до 17 років мали досвід вживання марихуани або гашишу. Цей показник суттєво підвищується серед студентів професійно-технічних навчальних закладів (22 %) та знаходиться на одному рівні зі студентами ВНЗ I–II (19 %) та III–IV рівнів акредитації (22 %) [14].

За 2012 рік 8 % опитаних учнів зізналися у вживанні наркотичних речовин. Про досвід вживання наркотичних речовин протягом останніх 30 днів повідомили 4 % учнів, серед яких найбільший відсоток спостерігається серед учнів ПТНЗ та ВНЗ I–III рівня акредитації – по 3 %, а найменший – 1,5 % – серед учнів 10–11 класів загальноосвітніх шкіл. У всіх вікових категоріях хлопці вживали наркотики в середньому в 2 рази частіше, ніж дівчата. Загальна кількість опитаних складає 7702 учні/студенти, з них до масиву даних включено відповіді 7512 респондентів (3355 хлопців та 4157 дівчат) [14].

Вплив наркотиків на молоде покоління нерозривно пов'язаний зі зростанням рівня злочинності як у суспільстві, так і збільшенням її рівня серед підлітків. Розглядаючи дану проблему, відзначимо, що в країні зберігається негативна тенденція до підвищення кримінальної активності дітей молодшого віку. Все частіше міліція затримує малолітніх дітей, які не підлягають судовому переслідуванню за віком. Залучення підлітків у “дорослі” угруповання дозволяє злочинцям уникати кримінальної відповідальності. За статистикою МВС України у 2012 році було зафіксовано 923 випадки втягнення неповнолітніх до злочинної діяльності дорослими особами [2].

Основними факторами, які провокують злочини серед молоді, є соціально-економічна нестабільність, послаблення важелів державного або соціального впливу, ослаблення виховної функції школи, наявність неповної або багатодітної сім'ї, відсутність правопорядку в країні і т. ін. Таким

чином, в основі росту рівня злочинності лежить незадоволеність соціальним становищем і розвитком молоді. До інших факторів, не менш важливих, але не основних, які сприяють зростанню підліткової і дитячої злочинності, можна віднести зменшення кількості закладів дозвілля, закриття дитячих таборів, спортивних і позашкільних установ та ін. У результаті, діти і підлітки залишаються без нагляду і без занять, стають легкою здобиччю злочинних угруповань або ж організують власні неформальні об'єднання підлітків, серед яких в Україні найбільше виділяються футбольні хулігани-ультрас, скінхеде, неофашисти та радикальні націоналістичні угруповання.

Спостереження за сім'ями, де зростають діти, показує, що важковиховувані діти частіше за все зростали в несприятливих умовах, ніж їх благополучні однолітки. Окремо, науковці виділяють низку негативних ознак, які спостерігаються у сім'ях, що впливають на детермінування підліткової злочинності, зокрема: наявність судимих батьків, їх аморальний спосіб життя, зловживання алкогольними напоями або вживання наркотиків, насильство у сім'ї, погані житлові умови, педагогічна неспроможність до виховання, емоційно-конфліктні стосунки в сім'ї тощо.

Загальноосвітні заклади також відіграють важливу роль у соціалізації неповнолітніх. У залежності від ситуації "школа" здатна відігравати в житті дитини як позитивну, так і негативну роль. Цей соціальний інститут може мати й певні негативні аспекти, котрі виявляються не лише а й рівні педагога, так і на рівні всієї системи освіти. В Україні вже існували випадки, коли вчителі втягували дітей у злочинну діяльність. Незадовільний рівень успішності окремого учня може бути напяму пов'язаний з підлітковою злочинністю. Зокрема, науковцями Великобританії було доведено, що більший відсоток зареєстрованих злочинів серед учнів якраз мали ті, хто отримував погані оцінки із шкільних дисциплін. Майже третина неповнолітніх, які вчиняли злочини, отримували низькі бали за результатами навчання [15].

Позитивний досвід профілактики злочинності свідчить, що прояви злочинності серед неповнолітніх, як правило, треба вирішувати комплексно як на загальнодержавному рівні, так і на рівні місцевого самоврядування. Першочергові заходи, які вживаються місцевою владою, повинні бути спрямовані на адаптацію неповнолітніх до умов сучасного суспільства. Забезпечення одноманітного регіонального розвитку дасть змогу зменшити розміри депресивних регіонів, сприятливих для дестабілізації криміногенної ситуації. Держава повинна інвестувати фінанси в сучасну освіту, професійну підготовку, розвиток молодіжного ринку праці та інше. Дана робота має проводитися силами всього суспільства і всіх соціальних партнерів, координуватися зусиллями уряду, який створює соціальні фонди, що забезпечують доступне кредитування перспектив молоді.

У той же час, зростання рівня злочинності серед неповнолітніх, розпад традиційних моральних норм, які супроводжуються такими супутніми явищами, як вживання алкоголю та наркотиків, а також зростання молодіжних бандитських угруповань, змушує органи місцевого самоврядування багатьох країн вживати рішучих заходів, спрямованих на вирішення проблем підростаючого покоління. Одним із таких заходів, який вбачається здійснити в превентивних цілях, є введення обмежень на перебування неповнолітніх у громадських місцях у нічний час, так звана “комендантська година”. Введення обмежень щодо перебування підлітків у громадських місцях у нічний час, з одного боку, – сувора міра, розрахована на те, що силовими заходами можливо впоратися з безпритульністю і злочинністю неповнолітніх [16]. З іншого, – кампанія, спрямована на боротьбу з підлітковою злочинністю, міра захисту основної маси населення від неповнолітніх правопорушників. Світовий досвід свідчить, що різні правові акти, які обмежують час знаходження неповнолітніх на вулиці, діючі в ряді країн Європи, США, Латинської Америки, сприяють покращенню ситуації і, як наслідок, зниженню рівня безпритульності та злочинності серед неповнолітніх. Там місцева влада виявляє дійсну турботу про здоров'я і благополуччя молодого покоління громадян.

У більш ніж 300 містах США місцевими адміністраціями було прийнято рішення щодо запровадження обмежень перебування підлітків на вулиці в нічний час [17].

У Франції в кожному районі великого міста, кожному населеному пункті державними та муніципальними службами, громадськими організаціями серед населення розповсюджуються листівки, буклети, брошури, в яких повідомляють громадян про те, що слід робити у випадках, коли неповнолітні потрапляють у біду. Можна звернутися до суду, де є спеціальний суддя з питань дитинства (ювенальний суд). Ювенальний суддя, а також республіканський прокурор можуть надати дієву допомогу конкретній сім'ї або ж, у разі необхідності, ізолювати дитину від сім'ї [18].

Варто відзначити не менш цікаву соціальну програму муніципальних властей Гамбурга (ФРН), якими проводиться низка заходів у взаємодії зі спортивними молодіжними об'єднаннями щодо попередження злочинності та насильства серед футбольних фанатів, а також проблемних груп молоді (скінхедів, хуліганів, екстремістів) у віці від 12 до 27 років. Серед таких заходів можна назвати: спостереження, контроль за поведінкою агресивної молоді та супровід педагогами і фахівцями, надання їм психологічної, педагогічної та медичної допомоги, соціальну роботу з вищезгаданюю категорією дітей і підлітків, організацію спеціальних курсів із самооборони. Крім того, при взаємодії поліції, засобів масової інформації та інших фахівців проводяться інформаційні дні, масові розважальні заходи щодо пропаганди відсутності насильства серед молоді.

В окремих містах нашої країни, як і за кордоном, уже діють розпорядження міських рад, які забороняють появу неповнолітніх дітей без супроводу батьків на вулицях міста з 22.00 до 6.00 години. Такі обмеження існують у великих містах – Дніпропетровську, Севастополі, Кіровограді [19]. Проте, для України дане обмеження має бути більш масштабним. Доцільно було б замислитися і про обмеження у період літніх шкільних канікул, як це зроблено у Польщі. Обмеження варто ввести і на розповсюдження комп'ютерних ігор, які пропагують культ насильства та вбивства. В Україні вже є випадки, коли підлітки під впливом жорстоких комп'ютерних ігор самі вчиняють тяжкі злочини, зокрема, вбивства. Корисним для профілактики злочинності буде введення в школі дисципліни "Навчання здорового способу життя", за аналогією Великобританії, антинаркотичного навчання в школах ФРН, заходів США, спрямованих на вирішення проблем молоді, а також заняття по обговоренню проблем даної групи на зразок інших європейських країн. Важливим напрямом діяльності щодо профілактики злочинності серед неповнолітніх має бути робота психологів, учителів, працівників міліції у справах дітей.

У свою чергу, органам внутрішніх справ, які задіяні на профілактику дитячої злочинності, слід звернути увагу на: проведення спільних оперативних заходів з громадським активом; обмін технологіями та передовим досвідом роботи; розробку і вдосконалення законодавчої бази та міжнародних правових норм щодо співробітництва у сфері профілактики дитячої злочинності; розробку міжнародного правового механізму притягнення до відповідальності та покарання організацій й окремих осіб, винних у використанні дітей і молоді у злочинних цілях; визначення системи принципів і понять, необхідних для визначення єдиних підходів до оцінки подій і проблем, пов'язаних з організованою злочинністю в будь-якій країні; проведення експерименту щодо закріплення конкретного працівника міліції у справах дітей за тими навчальними закладами, на території яких вчиняються правопорушення, або учні яких стали об'єктами злочинних посягань.

З огляду на вищевикладене, слід констатувати, що в сучасних умовах дана проблема в Україні безпосередньо пов'язана із забезпеченням національної безпеки.

Таким чином, надзвичайно важливого значення набуває завдання координації зусиль державних, правоохоронних органів і громадських організацій, підготовки кваліфікованих кадрів.

Безапеляційним у практичному змісті є те, що влада повинна займати позицію суворого покарання винних у втягненні молоді до злочинної діяльності.

Список використаних джерел

1. Про організаційно-правові основи боротьби з організованою злочинністю : Закон України від 30 черв. 1993 р. № 3341-ХП / [Електронний ресурс]. – Режим доступу :

<http://portal.rada.gov.ua>.

2. Офіційний сайт МВС України. Статистика МВС “Довідка про стан злочинності серед неповнолітніх за 2012 рік” / [Електронний ресурс]. – Режим доступу :

<http://www.mvs.gov.ua/mvs/control/main/uk/publish/article/sbkmsd1210.3>.

Офіційний сайт МВС України. Статистична звітність МВС про діяльність кримінальної міліції у справах дітей та роботу приймальника-розподільника для дітей на території України за січень 2013 року / [Електронний ресурс]. – Режим доступу :

<http://www.mvs.gov.ua/mvs/control/main/uk/publish/article/f5921301>.

4. Головкін Б. М. Запобігання криміналізації молодіжного середовища / Б. М. Головкін // Питання боротьби зі злочинністю. Збірник наукових праць. – 2012. – № 23. – С. 76–80.

5. Дело Димы Яковлева [Электронный ресурс]. //Аргументы и факты. – 2012. – 26 декабря. – Режим доступа :

<http://www.aif.ru/society/article/58705>.

6. О мерах воздействия на лиц причастных к нарушениям основополагающих прав и свобод человека, прав и свобод граждан Российской Федерации : Федеральный Закон Российской Федерации от 28 декабря 2012 г. № 272-ФЗ / [Электронный ресурс]. – Режим доступа :

<http://www.gosbook.ru/node/67162>.

7. Про забезпечення організаційно-правових умов соціального захисту дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування : Закон України від 13 січн. 2005 р. № 2342-IV / [Електронний ресурс]. – Режим доступу :

<http://portal.rada.gov.ua>.

8. Про основи соціального захисту бездомних осіб і безпритульних дітей : Закон України від 2 черв. 2005 р. № 2623-IV / [Електронний ресурс]. – Режим доступу :

<http://portal.rada.gov.ua>.

9. Про сприяння соціальному становленню та розвитку молоді України : Закон України від 5 лют. 1993 р. № 2998-ХП / [Електронний ресурс]. – Режим доступу :

<http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2998-12>.

10. Про соціальну роботу з сім'ями, дітьми та молоддю : Закон України від 21 черв. 2001 р. № 2558-III / [Електронний ресурс]. – Режим доступу :

<http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2558-14>.

11. Про загальні засади державної молодіжної політики в Україні Декларація від 15 груд. 1992 р. № 2859-ХП / [Електронний ресурс]. – Режим доступу :

<http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2859-12>.

12. Державна цільова соціальна програма “Молодь України” на 2009–2015 роки : Постанова Кабінет Міністрів України від 28 січ. 2009 р. № 41 / [Електронний ресурс]. – Режим доступу :

<http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/41-2009-%D0%BF>.

13. Легецький М. П. Адміністративно-правові заходи протидії правопорушенням, вчиненим неповнолітніми, у сфері незаконного обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів : автореф. дис. канд. юрид. наук : 12.00.07 / М. П. Легецький ; Нац. акад. внутр. справ України. – К., 2004. – 23 с.

14. Вієвський А. М. Зріз наркотичної ситуації в Україні (дані 2011 року) [Електронний ресурс]. / А. М. Вієвський, М. П. Жданова, С. В., Сидяк, В. С. Безногих – К. : 2012. – 22 с. – Режим доступу :

<http://www.health.kr.ua/docs/2011/scer.pdf>.

15. Білоконь М. А. Детермінація злочинності неповнолітніх у країнах Європейського Союзу / М. А. Білоконь // Питання боротьби зі злочинністю : зб. наук. праць. – 2012. – № 23. – С. 257–263.

16. В Филадельфии введен комендантский час для детей и подростков / [Электронный ресурс]. “Русская служба ВВС” . – Режим доступа :

<http://www.bbc.co.uk/russian>.

17. Ізюмов А. В. За законами дитячого часу [Електронний ресурс] / А. В. Ізюмов // “Коммерсант Власть”, 2009. – № 4 (808). – Режим доступу :

<http://www.kommersant.ru/doc/1108721>.

18. Мачужак Я. В. Формування системи ювенальної юстиції в Україні, перспективи створення ювенальних судів / Я. В. Мачужак, І. Б. Лавровська // Відновне правосуддя в Україні : – 2005. – № 3. С. 9–14.

19. В Україні почали вводити комендантський час для дітей / [Електронний ресурс]. “Інтерфакс-Україна”. – Режим доступу :

<http://interfax.com.ua>.

Стаття посвячена проблемі преступності среди несовершеннолетних и влиянию на них “взрослой” организованной преступности. Наведены статистические данные относительно состояния преступности в Украине среди детей и подростков за 2012 год. Рассмотрены отдельные проблемные вопросы, которые являются актуальными и требуют решения. Предложено обратиться к международному передовому опыту с целью решения насущных проблем.

The article deals with the problem of crime among juveniles and the impact on them "adult" organized crime. The crime statistics among children and juveniles in 2012 in Ukraine are given. Some urgent questions, which are require solutions are considered. For the solution of problems the author examines the international good practices.

Стаття надійшла до редакції журналу 29 березня 2013 року.